

Joanot MARTORELL, *Tirant lo Blanc*, adaptació [teatral] de Pasqual ALAPONT; dibuixos de Panxi VIVÓ, 'Micalet Teatre', Alzira, Bromera, 2006. [Inclou Introducció i propostes escèniques elaborades per Víctor Latorre, Francesc J. López, Mario Máñez i Pilar Martínez].

Jeroni Méndez
Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana
Universitat de València

L'adaptació teatral d'un text medieval sempre implica una sèrie de reptes literaris que Pasqual Alapont ha sabut resoldre encertadament en aquesta versió juvenil del *Tirant lo Blanch*, il·lustrada amb els dibuixos de Panxi Vivó i editada juntament amb una breu i concisa introducció inicial, on es tracten sumàriament els aspectes més importants de l'obra (la diferència entre llibres de cavalleria i novel·la cavalleresca, unes notes sobre la vida de Martorell i l'argument general), a més d'unes propostes escèniques finals elaborades per Víctor Latorre, Francesc J. López, Mario Máñez i Pilar Martínez.

La versió de l'autor de Catarroja, amb vint-i-cinc personatges principals i dèsset escenes, conserva en essència tots els aspectes que fan del *Tirant* un clàssic de la literatura medieval: els valors de la cavalleria (escenes 1, 12, 13, 15), els tocs d'humor (escenes 7, 12, 16, 17), els moments de conflicte interior dels personatges (escena 4), les justes i batalles (escenes 3, 6, 9, 11, 14), l'amor i un erotisme contingut però evident, esdevingut de vegades berganteria simpàtica (escenes 4, 5, 17), es mantenen en aquesta adaptació teatral pensada per a la representació escolar i configuren, a petita escala, la voluntat de *novel·la total* que, com va dir Vargas Llosa, pretén l'obra de Martorell.

La certa frescor o *contemporaneïtat* dels diàlegs (amb una òbvia actualització del lèxic i la sintaxi medievals) i la distribució de les escenes que componen l'obra, amb el retrobament de Tirant amb l'ermità després d'assistir a les festes del casament del rei d'Anglaterra en la primera escena, i el somni de Plaerdemavida i el *happy end* al final de l'obra, passant per les escenes de cort al palau de Constantinoble (amb l'episodi de l'espill i el regal de la camisa a Tirant per part de Carmesina) i les escenes militars (dedicades a la defensa de l'imperi bizantí contra els turcs i l'enemistat del Duc de Macedònia), resulten un encert que no desvirtua del tot la concepció de la novel·la de Martorell, si tenim en compte que es tracta d'una versió teatral destinada a uns intèrprets i un públic juvenils.

A destacar és, doncs, l'agilitat dels diàlegs, la distribució elegant de les situacions (amb la simultaneïtat de plànols temporals en algunes escenes), i la concisió de les nombroses i detallades acotacions que, juntament amb les propostes escèniques finals, fan de l'adaptació d'Alapont un text fàcil de dur a escena. L'humor, a més a més, plana intel·ligentment per tot el text (primer, en el personatge de Pírimus; després, en l'ocurrència d'algun patge o el somriure maliciós de les dones de la cort; en les respostes

de Tirant a la lletra de batalla del Rei d'Egipte; en la parella d'Estefania i Diafebus; o en l'escena final, on Tirant s'amaga sota un llençol i fa de seient sobre el qual seuen Carmesina i l'Emperador abans del final feliç on tots dansen amb alegria davant la notícia del casament de Tirant amb la infanta), i cerca sempre la rialla còmplice de l'espectador.

La voluntat didàctica del volum es confirma amb les propostes escèniques que tanquen aquesta edició, on podem trobar una sèrie d'idees, recursos i solucions tècniques per al muntatge final. Es tracta d'un seguit de suggeriments que volen facilitar la posada en escena del text tant a un director amb possibilitats materials com per a una representació de pressupost més humil. Hi llegim propostes per a la caracterització dels personatges principals (incloent el vestuari, els objectes i el maquillatge corresponents), per a la construcció del decorat (idees creatives per a l'atrezzo, la cambra negra, etc.), recomanacions per a la il·luminació, el so i la música a l'escenari (amb propostes concretes per a diferents escenes), entre uns altres consells de caràcter més general.

En resum, Pasqual Alapont ha perfet una adaptació ben digna del *Tirant* de Martorell, que serà útil per a la divulgació de l'obra entre el públic més jove, pot aportar un major coneixement de la nostra tradició literària en un context escolar i resulta ben apta com a recurs didàctic per a l'ensenyament secundari de la literatura medieval.

[Vegeu, per a una lectura dramatitzada amb representació del *Tirant*, basada en la versió ressenyada d'Alapont, el dossier del Grup de Teatre CRIT en aquest mateix número de la revista.]